

NCC NA SARS YI SAYINA MoU KU TIYISA VULANDZELELANAWU

Khomixini ya Rixaka ya Vatirhisi (NCC) na Vukorhokeri bya Xibalo bya Afrika-Dzonga (SARS) yi hetisisile Memorandamu ya Ntwanano (MoU) ku ndlandlamuxa nsirhelelo wa vatirhisi ehenhla ka engetelo wa xihatla wa tinhundzu leti nga landzeleriki nawu leti nghenaka eka makete wa Afrika-Dzonga. MoU yi kongomise eka ku antswisa nsindziso wa nawu, ku tlakusa ntsundzuxo, na avelano wa mahungu lowu ndlandlamuxiweke, hi ku fambisana na swileriso swa tienthithi leti faneleke na xiyimo lexi ti pfumeleriweke xona hi nawu.

MoU yi kongomise eku ololoxeni ka mitundzo leyi nga landzeleriki nawu, ku antswisa vulandzelelanawu bya xibalo na khasitomo, no sirhelela vatirhisi eka tinhundzu leti nga sirhelelekangiki na xiyimo xa le hansi. Ntwanano wu pfumelela milavisiso ya nhlanganelo, avelano wa mahungu, na mapfhumba ma lemukiso lama hlanganisiweke.

MoU ngopfungopfu yi kongomisiwe eka ku fambisa ntirhisano exikarhi ka mavandla eku ololoxeni ka mitlulanawu ya xiyenge xa 26 xa Nawu wa Nsirhelelo wa Vatirhisi, 2008 (Nawu wa 68 wa 2008), ngopfungopfu hi ku xakelana na ntsandzeko wo humesa tiinivhoyisi kumbe ku humesiwa ka tiinivhoyisi leti nga landzeleriki swilaveko swa milawu ku katsa na nsuso wa vuxokoxoko bya ntsariso wa VAT. Yi tlhela yi tumbuluxa matshalatshala ma NCC ku mangala mitlulanawu leyi ehleketeleriwaka ya nawu wa xibalo na khasitomo, ku katsa mitsandzeko yo titsarisela hi swikongomelo swa xibalo na/kumbe khasitomo.

Ntirhisano exikarhi ka mavandla mambirhi wu languteriwile ku ndlandlamuxa matshalatshala ma nsindziso wa nawu eka sekithara ya Swiambalo, Malapi, Titanghu na Dzovo (CTFL) hi ku boxa swiyimo swa mpapalato wa mixakaxibalo ya khasitomo na swibalo hi vatundzi, na hi ku tirhisa milawulo ya xinawu leyi faneleke na minghenelelo ku lulamisa endlelo rero. Yi tlhela yi tiyisa mbalango eka tisekitharakulu, ku katsa na mitundzo ya mabindzu ma le ka inthanete (e-commerce), laha mixungeto yo thyiwa hi ndlela yo hoxeka na nkavulandzelelanawu wa vulawuri swi tshamaka swi ri kona.

Khomixinara wa SARS, Dkd Johnstone Makhubu, u pfumelela ntwanano lowu sayiniweke hi mabulandlela wa yena, u tiyisisile:

"Vutirhisani lebyi byi ndlandlamuxa tshaku ra hina ro vhumbunula no endla xan'wanchumu ehenhla ka mitundzo leyi nga landzeleriki nawu na mpapalato wa xibalo. Byi kotisa no longoloka na xitiviso xa Phuresidente eka SONA mayelana na nsimeko wa Phurogireme ya Rixaka ya Nkavanyeto wa Ikonomi leyi nga riki Enawini leyi hlanganisaka kun'we tiejensikulu ta mfumo na vakhumbeki van'wana, ku katsa na sekithara ya phurayivhete. Byi hi kotisa ku sirhelela ikhonomi ku antswa lokohilethelo yi tiyisisa leswaku vaxavisi hinkwavo va tirha hi ndlela leyinene na hi tshaku ra nawu."

U yile emahlweni, "Ntwanano wu vumba xiphemu xa qhinga ra hina ra ntirhisano, lowu kumiweke eka tiMoUnyingi kun'we na tienthithi ta mfumo ku fikelela mixaniso ya nxaviselano ya ntlulandzelekano.

Ku ngulumela eka matitwelo lama, Khomixinara wo khomela wa NCC, Ttn Hardin Ratshisusu, u vurile leswaku MoU yi tiyisisa hi vuntshwa xileriso xa NCC xo sirhelela vatirhisi. U engeterile a vula leswaku "Vatirhisi va na mfanelo yo kuma tinhundzu ta nkoka wa le henhla na maendlelonene ma makete. Ntirhisano lowu wu kotisa xiendlo lexi pfunaka swinene ehenhla ka endlelo leri yirisiweke, lokohilethelo ku antswisiwa vutihlamuleri eka nxaxamelo wa nkoka."

Ntwanano wu kombisa endlelo ra mfumo hinkwawo leri simekiweke eka ntirhisano, vuvonikeri na vutihlamuleri. Wu tlhela wu pfumelela vuviki lebyi leteriweke, switirhwana swa nhlanganelo, mbhurisano lowu yaka emahlweni ku tiyisisa leswaku tinhundzu leti nga landzeleriki nawu ta boxiwa no tirhana na tona ku ya hi nawu lowu faneleke.

Makumu